

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci **žalobce E. V.**, proti **žalované České správě sociálního zabezpečení se sídlem Křížová 25, Praha 5**, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. 12. 2003 č. j. 1 Cad 15/2003 – 25,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 12. 2003 č. j. 1 Cad 15/2003 – 25 **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla žalovaná rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 12. 2003, kterým bylo zrušeno její rozhodnutí ze dne 26. 9. 2002. Výrokem tohoto rozhodnutí přiznala žalovaná žalobci podle ust. § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. ode dne 13. 4. 2002 plný invalidní důchod ve výši 5744 Kč měsíčně. Do vyměřovacího základu pro stanovení výše procentní výměry důchodu nebyly započteny výdělků žalobce od 1. 4. 1990 do 22. 4. 1991, neboť se je dle odůvodnění rozhodnutí nepodařilo žalované došetřit. Výplata plného invalidního důchodu byla s ohledem na ust. § 8 odst. 4 zák. č. 100/1988 Sb. přiznána až od zaplacení pojistného, tj. od 1. 7. 2002. V žalobě proti tomuto rozhodnutí požadoval žalobce zápočet výdělku u TJ Jiskra Bílá Hora za uvedené období a přiznání plného invalidního důchodu k výplatě od 13. 4. 2002.

Při posouzení věci vycházel Městský soud v Praze z následujícího skutkového stavu: Doba od 1. 4. 1990 do 22. 4. 1991 je v osobním listu důchodového pojištění žalobci hodnocena jako doba pojištění, není zde však uveden příjem. Z dávkového spisu není zřejmé, zda žalovaná učinila dotaz na příjem žalobce u jeho zaměstnavatele TJ Jiskra Bílá Hora. Městský soud v Praze posléze dospěl k závěru, že žalovaná nesplnila svoji povinnost vyplývající z ust. § 32 zákona č. 71/1967 Sb., tj. nesplnila povinnost zjistit přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si opatřit potřebné podklady pro rozhodnutí. Soud přitom vycházel ze skutečnosti, že evidenční listy důchodového pojištění vyplňují zaměstnavatelské organizace pojištěnců a žalovaná má dostatek právních prostředků, jak ke splnění této povinnosti organizace přimět. Tuto možnost žalobce nemá a je proto nesprávný postup ze strany orgánu sociálního zabezpečení, pokud nevyužil možnosti dané mu zákonem k dohledání evidenčních listů a pokud vyžadoval jejich doplnění po žalobci. Soud proto uložil žalované, aby vyžádala úplný evidenční list na dobu zaměstnání žalobce od 1. 4. 1990 do 22. 4. 1991 a poté znovu rozhodla o výši jeho plného invalidního důchodu. O zrušení rozhodnutí žalované rozhodl soud podle ust. § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. s odkazem na nutnost zásadního doplnění skutkového stavu. Soud rovněž uvedl, že se již nezabýval žalobní námitkou směřující proti datu přiznání plného invalidního důchodu k výplatě, aniž blíže objasnil důvod.

V podané kasační stížnosti žalovaná namítala, že žalobce v žádosti o plný invalidní důchod ze dne 26. 3. 2002 uvedl dobu pojištění od 1. 4. 1990 do 7. 3. 1991 v TJ Jiskra Bílá Hora, resp. od 1. 4. 1990 do 7. 3. 1992 v TJ Jiskra Bílá Hora Praha. Vzhledem k tomu, že takto uvedené údaje zaměstnavatele, bez jakékoliv bližší specifikace ohledně sídla společnosti nebo adresy pracoviště, nejsou pro žalovanou dostatečné pro možnost navázání kontaktu, byl žalobce tiskopisem vyzván, aby ve vlastním zájmu požádal svého bývalého zaměstnavatele o okamžité zaslání evidenčního listu o době zaměstnání a výdělku za výše uvedenou dobu na adresu žalované, případně aby sdělil přesnou adresu zaměstnavatele, kam by se žalovaná mohla se žádostí o přešetření obrátit. Z uvedeného vyplývá, že žalovaná učinila veškeré kroky ve smyslu zákona, když oprávněně požadovala na žalobci minimální spolupráci, tj. sdělení adresy jeho zaměstnavatele, aby ho mohla kontaktovat. Jelikož žalobce nereagoval, nespolečně pracoval a adresu zaměstnavatele neuvedl, ani jinak blíže svého zaměstnavatele nespecifikoval, muselo být rozhodnuto tak, jak je v napadeném rozhodnutí uvedeno. Žalovaná proto vytýká soudu nesprávné právní posouzení věci a dovozuje tedy důvod kasační stížnosti dle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Z uvedených důvodů navrhuje zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Z dávkového spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žalobce podal žádost o plný invalidní důchod dne 26. 3. 2002 a požadoval jeho přiznání od 13. 4. 2002. V přehledu o dobách zaměstnání na str. 2 žádosti je strojem uvedeno, že v době od 1. 4. 1990 do 7. 3. 1992 pracoval žalobce u TJ Jiskra Bílá Hora Praha. V ručně psané části na téže straně je pak uvedeno, že v době od 1. 4. 1990 do 7. 3. 1991 pracoval žalobce u TJ Jiskra Bílá Hora, v době od 8. 3. 1991 do 30. 9. 1991 byl veden jako uchazeč o zaměstnání u úřadu práce, v době od 1. 10. 1991 do 31. 12. 1991 pracoval u podniku SAL se sídlem Praha 3, Na Vachově 20 a v době od 2. 1. 1992 do 2. 3. 1992 byl opětovně veden jako uchazeč o zaměstnání u úřadu práce. Doba evidence uchazeče o zaměstnání je doložena potvrzením Úřadu práce hlavního města Prahy – pobočka v Praze 6. Doba zaměstnání u podniku SAL jedoložena potvrzením, jehož razítko a podpis jsou však nečitelné. Podle sdělení PSSZ Praha3 není organizace SAL se sídlem Praha 3, Na Vachově 20 v evidenci pojištění malých

organizací. Rozhodnutím Úřadu práce hl. m. Prahy – pobočka Praha 6 ze dne 21. 5. 1991 bylo žalobci přiznáno hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání s tím, že dobu zaměstnání u organizace TJ Jiskra Bílá Hora měl započtenou od 1. 4. 1990 do 22. 4. 1991. Na základě výše uvedených listin byla pak žalobci v osobním listu důchodového pojištění ze dne 8. 8. 2002, který byl připojen k napadenému rozhodnutí žalovaného správního orgánu, zhodnocena jako doba pojištění doba zaměstnání u TJ Jiskra Bílá Hora od 1. 4. 1990 do 22. 4. 1991 a jako náhradní doba pojištění doba evidence uchazeče o zaměstnání od 23. 4. 1991 do 30. 9. 1991 a od 2. 1. 1992 do 2. 3. 1992. Doba zaměstnání u podniku SAL jako doba pojištění zhodnocena nebyla. Rovněž tak nebyl došetřen výdělek za roky 1990 a 1991. V dávkovém spisu se nalézá výzva žalobci, aby ve vlastním zájmu požádal svého bývalého zaměstnavatele o okamžité zaslání evidenčního listu o době zaměstnání a výdělku za výše uvedenou dobu, příp. aby sdělil žalované adresu zaměstnavatele, kam by se mohla obrátit se žádostí o přešetření. Jednalo se o výdělky za dobu od 1. 4. 1990 do 7. 3. 1992 u TJ Jiskra Bílá Hora Praha. Tato výzva není datována a není doloženo, že byla žalobci doručena. Dále z výpisu z evidence OSVČ vedeném Pražskou správou sociálního zabezpečení pro Prahu 6 se zjišťuje, že žalobce doplatil pojistné za dobu před 1. 1. 1996 až dne 1. 7. 2002. Plně invalidním podle ust. § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. byl žalobce uznán posudkem lékařky PSSZ pro Prahu 6 ze dne 12. 3. 2002 ode dne 5. 2. 2002. Výplata nemocenských dávek byla ukončena dne 12. 4. 2002.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že jednání před Městským soudem v Praze proběhlo dne 8. 4. 2003. Z protokolu o jednání se zjišťuje, že soud měl v úmyslu vyžádat nové vyjádření žalované, rozsudek při tomto jednání vyneset nebyl. Protokol však rovněž neobsahuje žádné usnesení, jímž by bylo jednání odročeno. Nové vyjádření žalované bylo podáno dne 12. 5. 2003, podáním ze dne 30. 6. 2003 pak žalobce sdělil adresu svého zaměstnavatele TJ Jiskra Bílá Hora, Praha 6, U Boroviček 66. Přípisem ze dne 28. 8. 2003 pak vyzval soud jmenovanou organizaci ke sdělení, zda byl u ní žalobce zaměstnán v období od 1. 4. 1990 do 7. 3. 1992 a zda jeho pracovní poměr zakládal podmínky důchodového pojištění. Na uvedenou výzvu jmenovaná organizace nereagovala. Dne 11. 12. 2003 pak vynesl Městský soud v Praze rozsudek, jenž byl napaden kasační stížností. Ve spise není doklad o tom, že by se tak stalo při jednání, rovněž zde není doklad o tom, že by účastníci souhlasili s rozhodnutím ve věci bez jednání.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti, z úřední povinnosti přihlédl k některým dalším vadám a dospěl posléze k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Napadený rozsudek je totiž zatížen řadou procesních pochybení, která Nejvyšší správní soud v pořadí dle jejich závažnosti dále rozebírá:

1. Městský soud v Praze v napadeném rozsudku výslovně uvádí, že se nezabýval žalobním bodem napadajícím datum přiznání nároku na výplatu důchodu. Důvody pro takovýto postup v rozsudku uvedeny nejsou, nenachází je ani Nejvyšší správní soud a ve svém důsledku považuje takový postup za porušení ust. § 75 odst. 2 s. ř. s. Toto pochybení přitom hodnotí jako obzvláště závažné, neboť pokud by se Městský soud v Praze tímto žalobním bodem zabýval, nutně by si musel ex offio položit i otázku, zda je rozhodnutí žalované pro nedostatek formy i vnitřní rozpornost vůbec přezkoumatelné. Výrok o nároku na výplatu dávky je totiž v rozporu s ust. § 47 odst. 2, 3 zák. č. 71/1967 Sb. uveden až v části odůvodnění, navíc odkaz na ust. § 8 odst. 4 zák. č. 100/1988 Sb. vzbuzuje pochybnosti, zda žalovaná měla skutečně v úmyslu rozhodnout o výplatě dávky a nikoliv o nároku. Uvedené ustanovení totiž říká, že k činnosti osob samostatně výdělečně činných se přihlédně jako k době zaměstnání, bylo-li zapláceno pojistné za celou dobu trvání pojištění;

nebylo-li za tuto dobu zaplacen pojištění do dne, od něhož se přiznává nebo zvyšuje důchod, přihlédne se k ní jako k době zaměstnání až ode dne zaplacení pojistného. Z toho je zřejmé, že zaplacení pojistného má vliv na zápočet doby pojištění a je tedy skutečností rozhodnou pro posouzení nároku na dávku a její výši, nikoliv pro výplatu dávky. Naopak datum 13. 4. 2002, jež je označeno jako datum vzniku nároku na dávku, má svůj původ v datu ukončení výplaty nemocenských dávek, tedy ve skutečnosti rozhodné pouze pro nárok na výplatu dávky. V daném případě je proto otázkou, zda obě podmínky nároku na dávku (tj. plná invalidita a potřebná doba pojištění) byly splněny již ke dni 5. 2. 2002 nebo ke dni 13. 4. 2002 nebo až ke dni 1. 7. 2002 a ke kterému datu vlastně správní orgán žalobci dávku přiznal. Zjevně chybný je přitom i odkaz na ust. § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. ve výrokové části rozhodnutí, neboť podmínky nároku na plný invalidní důchod jsou uvedeny v ust. § 38 cit. zákona, žalovanou použité ustanovení upravuje pouze podmínky plné invalidity, jejichž splnění samo o sobě k přiznání dávky nepostačuje. Posouzení otázky přezkoumatelnosti i data přiznání dávky mělo být primární, teprve poté mohl soud případně posuzovat otázku zápočtu výdělků. Ani zde však nepostupoval v souladu se zákonem.

2. Z rozsudku Městského soudu v Praze především nelze zjistit o jaké důkazy provedené při jednání či listiny uložené v dávkovém spisu soud svá skutková zjištění opírá. Soud vycházel ze skutečnosti, že žalovaná požadovala po žalobci předložení evidenčního listu důchodového pojištění a v právním názoru podrobně rozebírajícím důkazní břemeno ve správním řízení pak dospěl k závěru, že takovouto povinnost žalobce nemá. Správní ani soudní spis však neobsahuje žádnou listinu, z níž by bylo možno skutkový stav, z něhož Městský soud v Praze ve svém rozsudku vycházel, dovodit. Jak bylo již uvedeno výše, jedinou listinou je zde pouze nedatovaná výzva žalované žalobci, aby požádal svého bývalého zaměstnavatele o okamžité zaslání evidenčního listu o době zaměstnání a výdělku na adresu žalované, příp. aby žalobce sdělil přesnou adresu zaměstnavatele, kam by se žalovaná mohla se žádostí o přešetření obrátit. Svým obsahem se jedná o běžnou výzvu k součinnosti podle § 4 odst. 1 zák. č. 71/1967 Sb., bez níž správní orgán nemůže dostát své povinnosti dle ust. § 32 cit. zákona. U uvedené výzvy není prokázáno, zda byla žalobci vůbec doručena, touto listinou nebyl proveden důkaz při jednání soudu dne 8. 4. 2003 ve smyslu ust. § 77 odst. 2 s. ř. s. a její obsah ani není citován v napadeném rozsudku. Rozsudek Městského soudu v Praze je tak v meritu nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů.

3. Městský soud v Praze v odůvodnění svého rozsudku uvedl, že rozhodnutí žalovaného správního orgánu zrušuje z důvodů uvedených v ust. § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Toto ustanovení však primárně upravuje podmínky pro rozhodování soudu bez nařízení jednání, přičemž dle cit. ustanovení tak lze učinit tehdy, jestliže skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisy nebo v nich nemá oporu anebo vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění. Pokud měl Městský soud v Praze za to, že skutkový stav, z něhož správní orgán vycházel, vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění, měl rozhodnutí žalovaného správního orgánu zrušit bez jednání ihned. Takto však Městský soud v Praze nepostupoval. Ve věci bylo jednáno dne 8. 4. 2003, při jednání byly prováděny důkazy, po tomto jednání činil soud ještě úkony k získání důkazů o dobách zaměstnání a výdělích žalobce, poté však bez dalšího vynesl rozsudek. Takovýto postup je porušením cit. ust. § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

4. Protokol o jednání Městského soudu v Praze ze dne 8. 4. 2003 neobsahuje žádné procesní usnesení, nelze tedy zjistit, zda a z jakých důvodů bylo jednání odročeno, tedy zda se mělo konat jednání další či mělo dojít pouze k vyhlášení rozsudku. Uvedené pochybení považuje Nejvyšší správní soud za porušení ust. § 50 s. ř. s.

5. Vzhledem k okolnostem případu, tj. vzhledem k postupu soudu po jednání dne 8. 4. 2003, prodlevě mezi tímto jednáním a vyhlášením rozsudku dne 11. 12. 2003 i absenci příslušného usnesení, má Nejvyšší správní soud za to, že v daném případě nedošlo k vyhlášení

rozsudku podle ust. § 49 odst. 10 s. ř. s. Výše již bylo uvedeno, že na místě nebyl postup ani dle ust. § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Za této situace mohl Městský soud v Praze rozhodnout o věci bez jednání pouze se souhlasem účastníků. Takovýto souhlas však ve spisu není doložen. Uvedený postup Městského soudu v Praze proto považuje Nejvyšší správní soud za porušení ust. § 51 odst. 1 s. ř. s.

Všechny výše uvedené vady lze podřadit pod důvody kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., k nimž Nejvyšší správní soud dle ust. § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlíží z úřední povinnosti. Vadu rozebranou pod bodem 2 lze pak dovodit i z obsahu kasační stížnosti žalované, byť ta formálně označila své důvody podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze dle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V dalším řízení je pak Městský soud v Praze vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu tak, že nejprve si musí učinit úsudek o přezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí. Dospěje-li k závěru, že i přes výše vytýkané vady přezkoumatelným je, posoudí nejprve žalobní námitku směřující proti datu přiznání důchodu a poté doplní dokazování ohledně výzvy žalované. Zde je však nutno došetřit pouze to, zda a kdy byla žalobci výzva k uvědomění zaměstnavatele či sdělení jeho adresy doručena a zda na ni reagoval. K tomu si soud vyžádá sdělení žalované, příp. provede doplňující výsledky žalobce. Při jednání rovněž provede důkaz samotnou touto listinou. Po provedeném dokazování a zhodnocení důkazů pak posoudí, zda v tomto bodě došlo k porušení procesních povinností ze strany žalované nebo žalobce a zda toto porušení (pokud by bylo ze strany žalované) mohlo mít vliv na zákonnost rozhodnutí. Nový rozsudek pak musí být vyhlášen v souladu s příslušnými ustanoveními s. ř. s.

V novém rozsudku rozhodne Městský soud v Praze i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 5. ledna 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu